

روس‌ها وهابیت را به‌عنوان نماینده اسلام قبول ندارند

دهمین دور گفت‌وگوهای دینی ایران و روسیه در قالب دو دین اسلام شیعی و مسیحیت ارتدکس، چندی پیش در مسکو برگزار شد. گفت‌وگویی که اهمیت آن به ابعاد مختلف روابط همه‌جانبه دو کشور تعمیم داده می‌شود و بزرگان حوزه اندیشه کشور ایران، انجام و تداوم آن را از ابزار گسترش عمق استراتژی ایران اسلامی در منطقه می‌دانند.
دراین دور از گفت‌وگوها، دکتر محسن اسماعیلی، عضو حقوق دان شورای نگهبان قانون اساسی و نماینده مردم تهران در مجلس خبرگان رهبری، حضور داشت.
با او به‌عنوان یکی از ارانه‌دهندگان مقاله در این نشست دینی درباره گفت‌وگوهای دینی ایران و روسیه سخن گفتیم.

۱۱ **شمارد گفت‌وگوی دینی اسلام و مسیحیت ارتدکس بین ایران و روسیه حاضربودید. آیا ارتباط خوبی بین شرکت‌کنندگان برگزار بود؟**
آنچه برای من جالب بود و اتفاقا دیدم که دیگر دوستان هم نسبت به این نکته حساس هستند، برخورد بسیار خوب و بسیار دوستانه‌ای بود که مسئولان کلیسای ارتدکس با ما داشتند. هیچ سوزنی از طرف آنها وجود نداشت و ارتباطات کاملا صمیمی و دوستانه بود و برای شنیدن و فهم آنچه از اسلام مورد نیازشان بود، آمادگی داشتند و مشتاق بودند. با پرس‌وجویی که در آنجا از دوستان همراه و کسان دیگری که در در روسیه دارای تجربه بودند، داشتیم، دانستم که این اشتیاق برای شنیدن حرف نو از اسلام، تنها مختص میزبانان همایش نبود و در عموم مردم و دانشمندان و نخبران آن کشور، نوعی علاقه و کشش نسبت به معارف اسلامی وجود دارد.

۱۲ **دلیل این علاقه چیست؟**

همان‌طور که می‌دانید مردم روسیه حدود ۷۰ سال در محاصره مارکسیسم بودند و به دین در آن دوره تهاجم شد؛ پس نمی‌توانستند نسبت به تعلیم و تعلم علوم دینی تلاشی داشته باشند. حوزه‌های علمیه، مدارس دینی و مساجد تعطیل بود و به‌همین‌دلیل، هم مسلمانان و هم مسیحیان روسیه از نظر دانش دینی سطح یابینی دارند. به‌این‌دلیل بود که اشتیاق آنها به فراگیری علوم و مباحث دینی خیلی مشهود است و این اشتیاق را نسبت به ایران و فرهنگ تشیع هم ابراز می‌کردند. علت دیگر تلاش برای فهم درست از دین اسلام این است‌که دنیای امروز و به‌ویژه روسیه - به دلیل یک چپ و امثال آن - خود را درگیر مسئله تروریسم می‌داند. تروریسم امروز چنین معضل بین‌المللی است. حوادثی هم که در چین اتفاق افتاده، این هراس از تروریسم را در آنها دوچندان کرده است. البته نکته جالب این است که آنها به صراحت می‌گفتند که وهابیت به‌عنوان مولد تروریسم، ربطی به اسلام ندارد و این دین ذاتا با تروریسم مخالف است و تأکید می‌کردند که از دل فرهنگ تشیع، موضوعی به نام تروریست ایجاد نمی‌شود؛ چون تشیع، فرهنگ تعقل و فرهنگ مدارا و دوستی است و بقیئا تروریسم مولود اسلام و به‌ویژه تشیع نیست. خوب، فرهنگ تشیع از ایران صادر می‌شود و به‌همین‌دلیل اشتیاق آنها برای ارتباط با ما دوچندان است.
براساس این در آن چند روزی که همایش برگزار شد، سؤالات بسیار خوبی مطرح شد و از پاسخ‌های ارائه‌شده هم اظهار رضایت می‌کردند. به‌رحال ۲۰ سال طول کشیدن این گفت‌وگوها، نشان‌دهنده این است که آنها برای ادامه‌دادن آن مشتاق هستند.

۱۳ **البته می‌دانیم که این ارتباط فرهنگی جدید ایران و روسیه**

حاصل تلاش‌های قبلی بسیاری است و هم در روسیه و هم در ایران علاقه‌ای برای شناخت از هم ایجاد کرده است.

درست است؛ اما به یاد داشته باشید که آگاهی جوامع علمی و فرهنگی روسیه به دلیل همان فضای بسته کمونیستی، از این روابط و تلاش‌ها بسیار کم بود. مثلا سیستم کمونیستی نگذاشته بود آنها از نامه امام (ره) به گورباچف و پیش‌بینی ایشان راجع به برپیده‌شدن کمونیسم، اطلاع پیدا کنند. تا زمان فروپاشی شوروی و حتی تا سال‌های اخیر، اطلاع چندانی از این نامه نداشتند. خوشبختانه رایزنی فرهنگی ایران در مسکو این نامه را به صورت خیلی مناسبی ترجمه و منتشر کرد و دانشمندان روسیه تازه فهمیده بودند که امام (ره) چه پیش‌بینی درستی داشتند. به مسئولان خود هم اعتراض داشتند که چرا همان موقع این نامه را منتشر نکرده بودند. جالب است که در بندی از آن نامه، امام (ره) آنها را دعوت کرده بودند تا به قم سفر کنند و با افکار اسلامی و شیعی، فلسفی و عرفانی به‌ویژه محی‌الدین عربی آشنا شوند.

۱۴ **فضای موجود بر گفت‌وگوی دینی بین دو کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**
براساس مشاهداتم عنوان می‌کنم که هم‌گرایی‌های سیاسی اخیر که بین سیاست‌های خارجی ایران و روسیه وجود دارد، به‌ویژه در بخش مربوط به مبارزه با داعش و تروریسم در سوریه، باعث شده که هم‌گرایی فکری و عقیدتی دو کشور هم زمینه بهتری پیدا کند.

۱۵ **می‌توان نتیجه گرفت فضا برای ایران مهیاست تا بتواند اسلام اصیل و نه آن اسلام غیرسیاسی و اسلامی را که خشونت را ترویج می‌کند معرفی و تبیین کند.**
مجموعه شرایط حاکم بر روسیه فرصت بی‌نظیری را برای ما به وجود آورده است. اگر سخن من به گوش مسئولان می‌رسد، می‌خواهم بگویم قدر این فرصت را بدانند؛ چون این فرصت خیلی طولانی نیست. عطشی‌که روس‌ها برای آشنایی با معارف اسلامی دارند، نمی‌گذارد که خیلی معطل بمانند. اگر ما توانیم این عطش را اشباع صادقانه کنیم، ممکن است به سمت دیگران روی بیاورند؛ مانند وهابیت که بتوانند به‌عنوان نماینده اسلام، در آن کشور سخن بگویند یا حتی اسلام غیرسیاسی و سکولار که نماینده راستین اسلام نیستند؛ پس نباید این فرصت را از دست بدهیم. استفاده از این فرصت، هم منافع عقیدتی ما و هم منافع ملی را تأمین خواهد کرد، چون روسیه یک همسایه استراتژیک برای ما در همیشه تاریخ بوده است. اگر بتوانیم با آنها رابطه فکری برقرار کنیم و مسلمانان آنجا با قرائت ایرانی از اسلام آشنا شوند و مسیحیان با علمای اسلام و مردم مسلمان ایران ارتباط برقرار کنند، سبب نزدیکی ملت‌ها خواهد شد که طبیعتا نزدیکی دولت‌ها را در پی خواهد داشت و این برای منافع ملی ما بسیار مفید است.

۱۶ **برای رسیدن به این نقطه مطلوب از چه مسیری باید آغاز کرد؟**

باید سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سایر نهادهایی که در این زمینه فعال هستند، از نظر مالی و از نظر منابع نیروی انسانی و هر آنچه دراین‌باره لازم است، تقویت شوند. ایران در روسیه نهادهای مختلفی دارد که در حال فعالیت هستند و همه‌شان هم زحمت می‌کشند و به لطف خدا، موفق هم هستند، اما باید بدانیم با توجه به محدودیت منابع مالی کشور، نباید انرژی ما در موازی‌کاری‌ها هدر برود و با یک تقسیم کار مناسب، از هدررفت منابع محدود خود جلوگیری کنیم.

چند نکته

زنانه‌شدن آسیب‌ها

حسین باهر

جامعه‌شناس

روند زنانه‌شدن آسیب‌های اجتماعی دارای دلایل چندی است که پاره‌ای از آنها عبارتند از:

۱. دخترچه‌های چهارراهی بیشتر مورد ترحم و درعین حال تهاجم قرار می‌گیرند، مانند: کل‌فروش‌ها،شیشه‌شورها، اسپندی‌ها، قال‌فروش‌ها و سایر متکدیان.

۲. دخترهای نوجوان که گهگاه بچه‌هایی را هم در آغوش دارند، بیشتر از نوع گول‌ی‌ها بوده و با اصول خود از عابران دلبری کرده احتمالا موادی هم ردوبدل می‌کنند.

۳. زنان بی‌سرپرست یا پاره‌ای از زنان سرپرست خانوار که ناچار از امرارمعاش خود و فرزندانشان هستند، گهگاه با تغییر مکان زیست و کسب‌وکار، به اشتغال‌های غیرقانونی دست می‌زنند.

۴. تن‌فروشی خیابانی و بیابانی هم به شکل‌های مختلف داخلی و خارجی از عمده مراتب فحشای رسمی است که عملا صورت می‌گیرد.

۵. علاوه بر اینها، پاره‌ای از بانوان که وارد کسب‌وکار شده‌اند، می‌خواهند یک‌شبه ره صدساله را طی کنند و از هیچ منکری دریغ ندارند و همدست سارقان و قاچاقچیان می‌شوند.

زاویه

۱۷ **یعنی تغییر در رویکرد و فعالیت‌ها؟**

در روسیه این سؤال در ذهنم ایجاد شد برخی از کتاب‌هایی که به وسیله رایزنی فرهنگی و دیگر نهادهای ایرانی به‌خوبی ترجمه و منتشر شده‌اند؛ آیا برای فرهنگ روس‌ها و رفع نیاز آنها کاربردی دارند یا نه؟ معلوم نیست فلان کتابی که فلان نویسنده بزرگوار آن را نوشته و در ایران بسیارسیار مؤثر و مفید واقع شده است، اگر عینا ترجمه شود در روسیه هم همان تأثیر را داشته باشد. برای نمونه اگر بخوایم کتابی مانند «مسئله حجاب» از شهید مطهری را ترجمه و در روسیه منتشر کنیم، به نظر می‌رسد ترجمه دقیقا مطابق با متن شاید پاسخ‌گو نباشد و باید با ادبیات و فرهنگ امروز روسیه، این کتاب بازبینی و بازنویسی و متناسب با فرهنگ آنان ترجمه و منتشر شود. یعنی ترجمه کاملا منطبق بر متن، معلوم نیست که در خارج از کشور همان تأثیر داخل کشور را داشته باشد. دیده شده پیش از این برخی از کتاب‌های حدیثی را عینا ترجمه و منتشر کرده‌اند. این متون حدیثی شامل روایات صحیح و روایات ضعیف است و دراین‌صورت به‌مصلحت نیست که عینا ترجمه شود و نیازمند این است در ابتدا پالایش و سپس متناسب با فرهنگ آنجا ترجمه شود.

۱۸ **اگر بخواهید محصول نهایی گفت‌وگوهای دینی و آنچه را مورد انتظار جمهوری اسلامی است، جمع‌بندی کنید، به چه نکته‌هایی اشاره می‌کنید؟**
نظام سیاسی می‌تواند از گفت‌وگوهای دینی منافع آتی طلب کند. به این گفت‌وگوها همیشه باید به صورت استراتژی درازمدت نگاه شود. نه ما می‌خواهیم مسیحیان ارتدکس را مسلمان کنیم و نه آنها می‌توانند ما را به دین خود دربیاروند. ما می‌خواهیم به یک زبان مشترک برسیم. در قرآن هم هست که در میان اهل کتاب، مسیحیان نزدیک‌ترین افراد به مسلمانان هستند؛ «آقریهم موده» هستند. در همان آیه شریفه دو دلیل آمده است؛ یک اینکه دانشمندان مسیحی از گذشته‌های دور نسبت به علمای سایر ادیان، در برابر پذیرش حق، یک آزادمنشی بیشتری داشتند و مقاومت نمی‌کردند و چون ازدنیاغذشته و راهب هستند، زمینه برای آنها فراهم‌تر است. این را در عمل هم می‌توان دید؛ پس فرصتی استثنایی است و باید از آن برای منافع درازمدت خود استفاده کنیم. شاید این منافع امروز خود را نشان ندهد، چون گفت‌وگوهای عقیدتی و کلامی طبیعتش این است که زودبازده نباشند. حتی در گفت‌وگوی دینی با مسیحیت ارتدکس روسیه، این ۲۰ سال زمانی که صرف شده هم، مدت طولانی محسوب نمی‌شود؛ با این توضیح که هر دو سال یک‌بار برگزار شده است. باین‌حال، در گفت‌وگوهای دینی، نباید برای منافع سیاسی سرمایه‌گذاری کنیم و باید به آن به چشم یک سرمایه‌گذاری عقیدتی و فرهنگی نگاه کرد.

۱۹ **جامعه دانشگاهی و طرف گفت‌وگوی شما در روسیه، چه انتظاری از ایران دارند؟ سخنی دراین‌باره عنوان کنید؟**

بله، از ما انتظار داشتند هم نقش فعال‌تری ایفا کنیم و هم اینکه بیشتر با روسیه رفت‌وآمد داشته باشیم. می‌گفتند دو سال فرصت خیلی طولانی برای انجام این گفت‌وگوهاست و بر افزایش این دیدارها اصرار داشتند و اینکه اصرار داشتند بتوانند به منابعی دسترسی داشته باشند که به زبان روسی، اسلام و فرهنگ ایران را آشنا کنند. البته در حاشیه این گفت‌وگو ترجمه روسی کتابی به اسم «هم‌زیستی ادیان در ایران» رونمایی شد که باعث خوشحالی طرف روسی ما در این نشست بود.

معجزه یعنی این...

فرهنگ مشعوف‌شدن!

گیتی صفرازاده

آشنایی داریم که همیشه حرف‌های درست‌وحسابی می‌زنند. هروقت می‌آید داخل جمع، از شنیدن حرف‌هایش همگی سرمان را تکان می‌دهیم و حسابی به فکر فرو می‌رویم؛ مثلا همین چندوقفت پیش سر قضیه آلودگی هوا می‌گفت که مردم فرهنگ استفاده از وسایل نقلیه عمومی را ندارند. می‌گفت فکر کنید اگر هرکس فقط یک روز در هفته تصمیم بگیرد از ماشین شخصی استفاده نکند، چقدر وضعیت شهر تغییر می‌کند؛ فقط یک روز. راست می‌گفت. حرفش را تصدیق کردیم. مشعوف شد.

با همین ماجرای کثیف‌بودن شهر. می‌گفت فرهنگ «شهر ما خانه ما» برای مردم جا نیفتاده است. اگر هرکس اشتغال خودش را داخل کیفش بگذارد، هم شهر کثیف نمی‌شود، هم کلی در هزینه‌های شهرداری و نیروی انسانی صرفه‌جویی می‌شود، اما حیف که فرهنگش را نداریم. راست می‌گفت. از شرمندگی سرمان را پایین انداختیم. مشعوف شد.

چندوقفت پیش که فیلم زورگیری در یکی از معابر عمومی شهر بیرون آمده بود، می‌گفت نگاه کنید، مردم به‌جای کمک ایستاده‌اند و فیلم می‌گیرند. حس همدلی و کمک‌رسانی از بین رفته، اصلا فرهنگ مردم تغییر کرده، راست می‌گفت. خجالت کشیدیم. مشعوف شد. سر ماجرای جمع‌آوری دست‌فروش‌های مترو جویای نظرش شدیم. گفت اگر مردم خودشان از این دست‌فروش‌ها خرید نکنند، آن‌قدر گرفتاری پیش نمی‌آید. مشکل اینجاست که مردم دوست دارند جنس ارزان ولو بی‌کیفیت بخرند. فرهنگ اقتصادی درست در وجود ما نهادینه نشده. حرف مهمی بود، خیلی در فکر فرو رفتیم. مشعوف شد. وقتی بارش باران باعث ایجاد سیل شد و یکی، دو نفر را ناغافل در داخل شهر با خودش برد، باز به دادمان رسید و گفت هرچه می‌کنیم از بی‌توجهی خودمان است. همه‌اش عجله داریم، فکر می‌کنیم اگر صبر کنیم تا باد و باران فروکش کند و یک‌ساعت دیرتر به خانه‌مان برگردیم آسمان به زمین می‌آید. جان و زندگی‌مان را فدای عجله و ناامنی می‌کنیم. فرهنگ زندگی‌کردن نداریم. حرف‌هایش خیلی تک‌انمان داد. تا چندروز فقط به فرهنگ زندگی‌کردن فکر می‌کردیم. دیشب خانه یکی از اقوام جمع شده بودیم. به‌خاطر ریزش برف همه در ترافیک مانده بودند و دیر رسیدند، اما هرچه صبر کردیم آشنایمان نرسید. پرسیدم: ایشان کجا هستند؟ گفتند رفته‌اند مأموریت به کشور برزیل. تعجب کردم. گفتند آخر ایشان یکی از مدیران معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهری و امور شوراهاست. برای کسب و تبادل تجربیات شهری به آنجا رفته‌اند. گفتم حیف شد، حالا فرهنگ عمومی مردم برزیل بالا می‌رود، ما که قدر بالاترندگان فرهنگمان را نمی‌دانیم. همه تصدیق کردند. خودمان هم مشعوف شدیم!

نگاه صنایع شوینده داخلی به بازارهای منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای

صادرات غیر نفتی... آینده‌ساز اقتصاد ایران

ایران به‌لحاظ جایگاه خاص منطقه‌ای که در آن واقع شده، دارای همسایگان متعدد با فرهنگ و آداب و رسوم مختلفی است. بازارهای منطقه‌ای که تولیدکنندگان کشورمان قابلیت دسترسی به آنها را دارند، بسته به سازمان و نظام آن کشور، فرهنگ مصرف منحصربه‌خودشان را دارند؛ هرچند که در هر کدام از این کشورها، به‌واسطه تنوع در سید درآمد یا نوع نگرش اجتماعی آنان به کالاهای مصرفی، تفاوت‌هایی وجود دارد؛ اما تجربه نشان داده درنهایت، خرید و مصرف به‌صورت متمرکز در بازارهای سنتی انجام می‌گیرد. این‌گونه بازارهای سنتی را بیشتر در کشورهای ترکمنستان، جمهوری آذربایجان، عراق، عمان، پاکستان، افغانستان، ترکیه و حتی برخی کشورهای آفریقایی که از مشتریان چندین‌ساله شرکت پاکستان هستند، می‌توان یافت. مقوله صادرات در کشور ما همواره با مشکلاتی روبه‌رو بوده است که در این گزارش، تلاش شده به برخی از آنها بپردازیم.

۲ مشکل اساسی:

صادرات غیرنفتی در ایران همیشه با دو مشکل بزرگ دست‌وپنجه نرم کرده است. مشکلات داخلی معمولا به بخش‌های تولید، کیفیت، قیمت قابل‌رابط، حمل‌ونقل داخلی، بازارآرایی و بسته‌بندی برمی‌گردد. -علاوه بر آن، سیاست‌های متغیر صادراتی و ارزی ناشی از تغییرات مدیریتی نیز، مانع اخذ تصمیم‌گیری‌های بلندمدت برای تولیدکنندگان داخلی می‌شود. در کنار مشکلات داخلی، مشکلات بین‌المللی مانند محدودبودن اقلام صادراتی، کشش‌پذیری کالاها، وجود رقیبا، استمرارنداشتن، انجام‌ندانن به‌موقع تعهدات، شناخت‌نداشتن از فرهنگ مصرفی کشورهای خریدار، محدودیت‌های تبلیغاتی، ناهماهنگی در عرضه کالا و... از مهم‌ترین مشکلات بین‌المللی صادرات غیرنفتی است. در کنار این مشکلات، لازم است بدانیم با توجه به توزیع محصولات

ایرانی در بازارهای سنتی و غیرمردنر و به جهت علاقه‌مندی قشر متوسط تجار عمده‌فروش بازار، ایجاد رقابت قیمتی آن هم با دیگر صادرکنندگان داخلی امری اجتناب‌ناپذیر است. در نتیجه درهم‌روبرهم‌بودن طبقات مصرف‌کنندگان کم‌درآمد و عمده‌فروشان متوسط صادراتی، همچنین اندازه بازار که از طریق شرکت‌های قوی‌تر جهانی یا منطقه‌ای در چارچوب مرزهای بین‌المللی کشف شده‌اند، اساس هویت کالا و برند ملی کالای ایرانی صدمات بزرگی خواهد دید. زیرا در بازارهای فرمانطقه‌ای و در بین کالاهای ایرانی هیچ‌گونه اشتراک مؤثر و وحدت رویه برای تقویت برند ملی و کالای ایرانی وجود ندارد. اصول حرفه‌ای بازاریابی و صادرات می‌گوید که نباید اجازه داد تغییر مصرف‌کننده نهایی از کالای ایرانی همان کیفیتی باشد که روزبه‌روز کاهش پیدا کرده و قیمتی است که او می‌تواند با کمترین پرداخت اقبال کند، بدون اینکه ارزشی برای برند آن قائل باشد.

بنگاه‌های اقتصادی و تولیدکنندگان بزرگ جهانی معمولا خود را نزدیک به استانداردهای روز دنیا می‌کنند تا هیچ اختلافی بین دیدگاه آنها با اهداف مصرف‌کنندگان وجود نداشته باشد. متأسفانه رقابت‌های داخلی بین تولیدکنندگان کشورمان برای تعیین قیمت‌های صادراتی، مانع از اجماع‌نظر آنان برای کسب اهداف بالاتر می‌شود.

دستیابی به بازارهای جدید

توسعه صادرات غیرنفتی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های دستیابی به رشد مستمر اقتصادی است. توجه به این موضوع، علاوه بر خارج‌کردن اقتصاد از حالت تک‌محصولی، رشد و توسعه اقتصادی را به همراه خواهد داشت. درحال حاضر شرایط بسیار مناسبی درباره گشایش دروازه‌های صادراتی ایران روی کشورهای جهان گشوده شده است؛ درخواست‌های متعدد شرکت‌های

بزرگ جهانی و مراجعات آنان به دلیل گرایش مصرف‌کنندگان منطقه‌ای به کیفیت برتر، خود مؤید نکته بالاست. البته خوش‌نامی محصولات و برندهای ایرانی به‌ویژه محصولات شرکت پاکستان از قبیل پودر لباسشویی ارکید، گلنار و برف در بازار منطقه‌ای که ناشی از برنامه‌ریزی صحیح و کیفیت بالای محصول و استمرار در حفظ اصولی سهم بازار بوده است، بر مطلوبیت این امر صحه می‌گذارد. درحال حاضر با توجه به تحولات پیش‌رو، افق مناسبی از درخواست‌های جدید از کشورهای اروپایی و آسیایی، به‌ویژه فدراسیون‌های مستقل کشور روسیه، برای دستیابی به بازارهای جدید به شرکت پاکستان ارجاع شده که برای سال جدید میلادی در حال بررسی و اقدام عملیاتی است.

تأکید بر صادرات غیرنفتی

اقتصاد ایران با دارا بودن یک پتانسیل نیروی جوان کار گسترده برای رشد و شکوفایی خود، نیازمند گسترش مرادات بین‌المللی و صادرات و به‌دنبال آن ارزآوری به داخل کشور است. تحقق این امر نیز فقط در گروه رشد و توسعه صادرات غیرنفتی است. با توجه به مینا قراردادنشتن سال میلادی در محاسبات مالی و فروش صادراتی مجموع عملکرد سال ۲۰۱۶ میلادی شرکت پاکستان و هلدینگ صنایع شوینده بیش از سه‌هزار و ۴۰۰ تن محصول بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، بیش از ۱۶ درصد رشد نشان داده است. همچنین بیش از ۱۶۱ تن محصول در‌حال‌حاضر در سید کالای صادراتی پاکستان قرار دارد که ۱۸ کشور جهان صادر می‌شود. در سال‌های گذشته کیفیت، رمز بقا و پایداری برندها و محصولات شرکت پاکستان در آن سبوی مرزهای میهن اسلامی است. همچنین این امیدواری وجود دارد که با دانش غنی و تجربه گران‌بهای موجود حاصل از سال‌های متمادی کار در عرصه صادرات، این روند مستمر بوده و به راه خود ادامه دهد.